

MANAGEMENT

Nietszeggend weerbericht over falende overheidsautomatisering

29.10.15 | Sytse van der Schaaf

Hoofdredacteur ICT Media

Volgen:

Net als bij het Fyra-debacle het vertrek van staatssecretaris Van Mansfeld de enige pleister is op een gapende wond, zo kent ook de controle en bijsturing van grote automatiseringsprojecten bij de rijksoverheid vooralsnog zijn eigen werkelijkheid.

Vorige week meldde minister Blok van Wonen en Rijksdienst in een brief aan de Tweede Kamer dat de eerste pilots van het Bureau ICT-toetsing (BIT) dat de aanpak en opzet van IT-projecten boven de 5 miljoen euro moet screenen en bijsturen, succesvol zijn verlopen. Veel meer dan een weerpraatje wordt het niet. De minister schrijft dat het resultaat van drie pilottoetsen van het BIT laat zien dat de gekozen aanpak van inhoudelijke expertise en kritisch vermogen werkt. Op een aantal aspecten van de werkwijze zijn beperkte aanscherpingen nodig die in volgende toetsen worden meegenomen.

Niet in kiem smoren

Zonder man en paard te noemen wordt ook gemeld dat het BIT in staat is geweest voor elke toets risico's in beeld te brengen en een duidelijk advies op te stellen om de slaagkans van het betrokken te vergroten. De adviezen betroffen onder meer de aansturing van het project, verkleining van de scope en het sneller en concreter bij het project betrekken van uitvoerings- en beheersorganisaties. De proeven zouden ook uitwijzen dat het BIT dat idealiter projecten screent voor aanvang zijn meerwaarde heeft voor projecten die al lopen. Twee van de drie adviezen liggen bij de opdrachtgevers van de projecten. De betrokken ministeries hebben op een constructieve manier meegewerkt aan de toetsen. Over de inhoud laat de minister niets los. Wellicht om de prille medewerking die de ministeries nu laten zien niet gelijk in de kiem

te smoren.

Minister Blok liet de Tweede Kamer in dezelfde brief ook weten dat voor het bewaken van de kwaliteit, de onafhankelijkheid en de effectiviteit van het Bureau ICT-toetsing (BIT) inmiddels twee leden van een toezichtsraad zijn benoemd. Professor Paul Klint is benoemd op voordracht van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Klint is emeritus hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam, CWI Research Fellow aan het Centrum voor Wiskunde & Informatica in Amsterdam en medeoprichter en aandeelhouder van de Software Improvement Group, een bureau gespecialiseerd in het doormeten van softwarekwaliteit. Op voordracht van de Auditdienst Rijk is verder professor Hans Verkruijse benoemd. Hij is hoogleraar aan The Tilburg School of Economics and Management.

Bedrijfsleven

Een voordracht van een derde lid van deze toezichtsraad vanuit het bedrijfsleven laat nog op zich wachten. CIO-platform Nederland, een overleg waarin alle IT-directeuren van grote organisaties in Nederland zitting in hebben, is gevraagd om ook een lid voor de toezichtsraad voor te dragen. Dat is nog niet rond. Wellicht is er minder animo voor deze corveeklus vanuit de markt. De markt heeft vanuit een ander gremium ook laten weten dat ze het BIT, dat een van de belangrijkste aanbevelingen is van de tijdelijke onderzoekscommissie ICT onder leiding van kamerlid Ton Elias, niet zien zitten. Het Platform Outsourcing Nederland (PON), waar tal van marktpartijen aan meedoen, hield een enquête onder de leden wat zij van het BIT vinden dat er op initiatief van Wanders is gekomen.

Uit die rondvraag bleek dat een meerderheid van de PON-leden geen grote verbetering in de praktijk verwacht. Het brengt alleen een extra bureaucratische sluis in stelling met zijn eigen stakeholders. De rijksoverheid zou meer moeten investeren in de aansturing van ICT-projecten zelf. Ook lijkt het erop dat het BIT vooral ingericht wordt 'voor grote projecten met een kop en een staart' en is het niet inzichtelijk op welk niveau er getoetst gaat worden. Wanders deelt die kritiek niet en verwacht dat door het delen van best practices en het bijsturen van IT-projecten vanuit het BIT overheidsprojecten wel meer rendement gaan opleveren.

Nieren proeven

Eind dit jaar mogen we echt de nieren proeven van dit initiatief belooft minister Blok. In het instellingsbesluit voor het BIT is vastgelegd dat het definitief advies van het BIT, eventueel vergezeld van een reactie van de minister, binnen vier weken na ontvangst aan de Tweede Kamer voorgelegd wordt. Als een uitgebracht advies er aanleiding toe geeft, komt het BIT op eigen initiatief met een vervolgoets op dat project langs. Voor het einde van dit jaar komt BIT met zijn eerste formele schoolrapport voor een aantal ministeries. In 2016 worden naar verwachting dertig nieuwe projecten gescreend.

Een hete aardappel kwam wel aan de orde. Blok laat weten dat het BIT begin volgend jaar uit tien ambtenaren zal bestaan met maar vijf externe deskundigen. Deze zomer bekritiseerde krant NRC Handelsblad de keuze voor Schattorie van Deloitte als kwartiermaker van het BIT. Een overheid die zijn IT door externen laat aansturen en beoordelen is overgeleverd aan de markt. Die aanpak kan alleen verbeteren als de invloed van externen minder wordt, was een van de voornaamste conclusies van de commissie Elias. De goed betaalde consultant is alleen op die plek gekomen via een 'mantelovereenkomst' voor ICT-consultants, waar de rijksoverheid niet zomaar van af kan. Die werkelijkheid blijft dus voorlopig bestaan en Schattorie blijft op zijn plek. Wel geeft Blok aan dat een deel van de bezetting voor het BIT ingevuld zal worden in de vorm van tijdelijke detacheringen om zo departementale CIO's ervaring te laten opdoen met de BIT-toetsen.

ZIE OOK

'BIT geen goed instrument voor betere overheids-ICT'

Bestuur tweederde beursbedrijven neemt geen verantwoordelijkheid voor beveiliging